

„ФЕЙСБУК“ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ

Петър Тодоров

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Резюме. Статията разглежда използването на „Фейсбук“ като инструмент за изучаването на чужди езици. Направен е обзор на научната литература по темата, като фокусът попада върху публикации от последното десетилетие. Набляга се на факта, че „Фейсбук“ не предоставя образователни услуги, но поради бързото разпространяване на информация е предпочитано средство за множество образователни институции – държавни и частни. Що се отнася до изучаването на чужди езици, в статията са посочени конкретни примери с доставчици на чуждоезикови образователни услуги, които безплатно популяризират дейността си чрез „Фейсбук“, където намират последователи, част от които впоследствие се абонират и за платените им услуги. Описано е анкетно проучване, чиито респонденти са реални потребители на „Фейсбук“. Достига се до извода, че водещата социална мрежа в света не е ефективен метод за изучаване на чужди езици. Изследването може да бъде използвано при обучението на учители, които работят с деца със специални образователни потребности, при които „Фейсбук“ може да бъде полезно допълнение в зависимост от степента на уврежданията им. Статията е разработена като част от дейностите по проект „Споделени пространства, толерантност и доброволчество“ финансиран по проект „Софийски университет – маркер за иновации и технологичен трансфер (SUMMIT)“.

Ключови думи: „Фейсбук“; изучаване на чужди езици; образователни услуги; деца със СОП

Водеща роля в съвременния глобален свят играе социалната мрежа „Фейсбук“, която служи основно като средство за забавление, но може да се използва и като образователен инструмент. Въпреки че „Фейсбук“ не е образователна платформа, тя е най-лесният и бърз начин за достигането на дадена информация до милиарди потребители. Поради тази причина множество образователни институции популяризират дейността си чрез нея, като предоставят безплатен достъп до част от своите ресурси и рекламират предлаганите от тях обучения.

Това провокира провеждането на изследване сред изучаващи чужди езици с помощта на няколко фейсбук групи с цел да се установи дали този метод води до по-високи резултати спрямо традиционните (вкл. и иновативни) форми на учене. Въпреки полученото съгласие от администраторите на групите за публикуването на анкетното проучване, броят на респондентите е силно ограничен – 20 души, които са реални потребители, но това не гарантира стопроцентова достоверност на откритията от проучването. **Предмет** на изследването е ефективността на изучаването на чужди езици с помощта на „Фейсбук“, **обект** – използването на „Фейсбук“ от абонатите на съответните групи в социалната мрежа. **Хипотезата** е, че използването на „Фейсбук“ за изучаването на чужди езици не е ефективен метод и не води до високи резултати.

Leiler (2017) отчита преживяванията на обучаеми по немски език, когато група във „Фейсбук“ и свързаните с нея задачи са въведени като оценяван елемент в техния езиков курс. Проведени са анкетиране и интервюта. Данните са подложени на тематичен анализ. Изследването показва, че обучаемите харесват „Фейсбук“, но най-вече използват социалната мрежа пасивно, а активно публикуват, когато е необходимо. Установява се, че обучаемите се нуждаят от повече обратна връзка, отколкото им предоставя учителят. В изследване, проведено от Gómez-Hurtado (2023), се дава „положителна оценка на „Фейсбук“ като ресурс за създаване на общности за съвместно учене. Авторите подчертават необходимостта от демонстриране на инструменти като „Фейсбук“ за студентите, които се подготвят за учители, за да се гарантира тяхното подходящо професионално и личностно развитие“. Тук можем да добавим, че „съвременното образование се нуждае от креативност, чрез която да се намери баланс между традиционните и иновативните методи на преподаване и учене (Vesselinov 2024a, с. 9).“

Piven (2023) представя изследване върху предизвикателствата, пред които са изправени студентите, и обсъжда ключови фактори, които могат да повлияят на опита на международните студенти с курсове, които включват „Фейсбук“ като инструмент за обучение. В друго изследване се установява, че „Фейсбук“ може да функционира като система за управление на обучението, улеснявайки процеса на преподаване и учене на английски език. Констатациите показват, че изучаващите английски показват положително отношение към дейностите, базирани на учене чрез „Фейсбук“ (Duong & Tran 2023).“

В изследване върху новоразработен инструмент за обучение във „Фейсбук“, който се използва в държавен тунизийски университет в курс по разработване на игри, се установява, че този инструмент може значително да подобри нивото на знания на обучаемите (Saif, Tlili, Essalmi, & Jemni 2023). Faryadi (2017) проучва дали „Фейсбук“ е помогнал на обучаемите от Universiti Sains Islam Malaysia (USIM) да подобрят владенето на английски език, критичното се мислене, уменията за разбиране и мотивация. Участват общо 900 обучаеми

ми. Резултатите от предварителния и от финалния тест показват, че обучаемите, които са използвали „Фейсбук“, превъзхождат (88,8% издържали изпита) обучаемите, които не са използвали „Фейсбук“ (60% издържали).

Polok & Harežak (2018) провеждат изследване с цел да установят дали „Фейсбук“ може да се използва и като образователно средство. В резултат, те заключват, че в сравнение с традиционните методи на обучение „Фейсбук“ се оказва изключително полезен при мотивирането на подрастващите да учат английски език. Alm (2015) описва изследване върху използването на „Фейсбук“ за извънкласно, неформално езиково обучение. 190 студенти от университет в Нова Зеландия (китайски, немски, френски, японски и испански) попълват анонимен онлайн въпросник относно (1) техните възприятия за „Фейсбук“ като многоезична среда, (2) техните онлайн практики за писане и (3) техните възгледи относно образователна стойност на техния опит. Констатациите показват, че изучаващите чужди езици използват набор от функции на „Фейсбук“, за да се запознаят с езиците, които изучават, (L2) и да общуват на своя L2 с приятели във „Фейсбук“, които са носители на съответния език. Според Lai, Saab, & Admiraal (2022) „изучаващите езици във висшето образование все повече използват самостоятелно извънаудиторно обучение, подпомагано от мобилни технологии. „Фейсбук“ се използва за научаването на нова лексика, на технически термини и специфични изрази и др.“

Изследванията, описани по-горе, са проведени с респонденти, които са от конкретно учебно заведение или специфична общност, поради което броят им е по-голям от този, с който разполагаме. Независимо от това, освен анкетното проучване ще представим и примерна методика за използване на „Фейсбук“ за провеждане на обучение, която успешно се прилага от повечето специалисти, която може да послужи и на българските преподаватели и учители в педагогическата им дейност. Както твърди Веселинов (Vesselinov 2024б, р. 19), „повишаването на професионалната квалификация на педагогическите специалисти в страната е важна предпоставка за предоставянето на висококачествен образователен продукт“.

Примерите, които ще представим, са ексцерпирани от фейсбук групи, посветени на изучаването на конкретни езици, но подобни методи се прилагат и от преподаващите други дисциплини. Подобно на платформата за споделяне на видеосъдържание TikTok, във „Фейсбук“ се пускат кратки видеоклипове, които представят по атрактивен начин различни аспекти на предлаганата образователна услуга. Що се отнася до изучаването на чужди езици, това могат да бъдат например дни от седмицата, месеци, числата от 1 до 10 и др. Целта е да се насочи вниманието на заинтересованите потребители към профила на образователната институция – езиков център, частен инструктор и др. В повечето случаи съдържанието се представя от самите специалисти, които заснемат атрактивни кадри от страните, в които се говори съответният език.

На езика на маркетинга това се нарича уникално потребителско изживяване. „Преживяването на потребителите на „Фейсбук“ е важно за гарантирането на успеха на всяка рекламна кампания във „Фейсбук“ (Kang & Yang 2021)“. Рекламираването позволява дадена публикация да се появи преди други подобни и да бъде забелязана по-бързо, а чрез изкуствения интелект „Фейсбук“ следи какво съдържание разглежда всеки един потребител, и на тази база му/й предоставя сходни публикации. Ако съдържанието е достатъчно атрактивно, заинтересованите потребители се абонират за него и всеки ден на стената им излизат публикации от този профил с актуална информация относно конкретни езикови елементи.

В даден момент на абонатите на профила се предлага да се запишат на специален курс за начинаещи или средно напреднали. Курсът е безплатен и запознава обучаемите с основни концепции, характерни за съответния език. Продължителността е от една седмица до десет дни, като всеки ден има по една или две сесии, всяка не по-дълга от един час, които се излъчват на живо, а след приключване на сесията се предоставя линк, на който може да се изгледа повторение. Това се случва извън пределите на „Фейсбук“, а за получаване на достъп потребителят предоставя валиден електронен адрес, който впоследствие може да бъде ползван за рекламни кампании. В даден момент, обикновено към края на курса, на обучаемите се предлага да се абонират за цял едномесечен или двумесечен курс, който вече е платен. В него те ще могат да се запознаят в детайли с изучавания език и да получат персонално внимание. Цената на тези платени форми варира от 300 до 500 щатски долара или евро. Интересът към тези курсове е голям, тъй като освен получаването на съответните знания на потребителите се гарантира постоянен достъп до образователните ресурси за неограничено време, а в много случаи е разработено и мобилно софтуерно приложение. Ролята на „Фейсбук“ е по-скоро на медиатор, но дори и след приключването на курсовете, които се провеждат извън социалната мрежа, повечето потребители остават абонирани за профилите и при възможност вземат участия и в други обучения, например за по-високи нива на владение на съответния език. Една популярна „Фейсбук“ платформа, която работи на този принцип, е Italian Matters – <https://www.facebook.com/italianmatters> с 905 000 последователи.

В българското „Фейсбук“ пространство също има сходни образователни платформи. Пример за добра практика е Uchaturski.com – Уча турски език – <https://www.facebook.com/uchaturskicom> с 2400 последователи. Както посочва рекламното пано, „Единствената платформа за изучаване на турски език в България“. Имайки предвид спецификата на турския език, от една страна, и историческият аспект, от друга, би следвало да предположим, че в страна като България турският език не е толкова популярен за изучаване от масовото

население. Въпреки това през последните години за българските граждани туризмът в Турция се превърна в любимо занимание, като се наблюдава и обратният процес, при който турски граждани, обикновено търговци, говорят български език с цел улеснена комуникация с потенциалните клиенти. В исторически план, „в следосвобожденска България необходимостта от изучаването на книжовния турски език налага изготвянето на граматики, учебници и помагала за усвояването му“ (Yordanova 2014, стр. 38). Една от характерните черти на съвременния турски език е добавянето на афикси (наставки). „Понякога количеството на афиксите в една дума може да нарасне до такава степен, че образуваните по този начин думи да отговарят не само на граматични форми, но на фрази и дори на цели изречения на български език“ (Yordanova 2015, p. 11).

Изучаването на турски, както и на всеки друг език, изисква избор на правилна стратегия. В случая умишлено сме избрали тази платформа като пример за добра практика в комбинирането на възможностите на „Фейсбук“ за достигане на информация до голям брой потребители и предимствата на обучението в дигитална среда. На уебсайта на платформата можем да открием полезна информация за турския език, както и възможности за сертификационни курсове от ниво A1 – B1. В сравнение с горепосочените методи за изучаване на чужди езици чрез чуждестранни платформи, за които посочихме, че цената варира от 300 – 500 щатски долара или евро, Uchaturski.com предлага абонаментни планове от 3, 6 и 12 месеца, като планът за 12 месеца е на цена от 489 лева. Платформата все още не разполага с мобилно софтуерно приложение, а като недостатък може да се изтъкне заплащането на такса за определен период, след което достъпът на потребителя до ресурсите се преустановява, освен ако не заплати за допълнителен абонамент, докато при горепосочените платформи след заплащането на съответната такса се получава достъп до ресурсите за неограничен период.

Друг популярен метод са фейсбук групите, но те не могат да бъдат разглеждани от лингводидактологическа (виж Vesselinov 2023, Vesselinov 2024в) гледна точка, тъй като служат по-скоро за обмен на информация и до голяма степен зависят от своите потребители. От тях също могат да бъдат извлечени полезни ресурси, както и да бъде почерпен ценен опит, дори и осъществяване на контакти с други потребители с интереси в същата сфера, но създателите и модераторите на тези групи нямат за цел да предоставят образование чрез тях. Това показват и данните от анкетното проучване, което ще представим.

Анкетното проучване е проведено в началото на 2024 година. За целта е създадена анкета с 10 въпроса чрез приложението Microsoft Forms, налична на адрес: <https://forms.office.com/e/LwFYNQm4Hg>. Анкетата е анонимна, а респондентите членуват в следните фейсбук групи: Spanish Tips Every Day; Duolingo Group; Italian Learning on Duolingo.

Броят на респондентите е силно лимитиран – 20 души, поради което резултатите от проучването може да не отразяват напълно достоверно нагласите на всички потребители. Независимо от това респондентите са реални потребители на „Фейсбук“, а отговорите им може да се считат за отразяващи истината, чрез която да достигнем до съответните констатации и заключения.

Въпрос 1. В коя страна живеете?

- Обединено кралство – 9 души, от които 4 души са конкретизирали – от Англия, 2 души от Шотландия, и 1 човек от Уелс;
- САЩ – 3 души;
- България, Германия, Ирландия, Испания, Мадагаскар, Мексико, Нидерландия, и Португалия – по 1 човек.

Въпрос 2. Кой е родният ви език?

- английски език – 13 души;
- български, испански, немски, нидерландски, малгашки, руски, уелски – по 1 човек.

Въпрос 3. Освен родния Ви език по колко други езици имате познания? Кои са те?

- нито един – 1 човек;
- един – 3 души;
- два – 5 души;
- три – 7 души;
- четири – 2 души;
- пет – 1 човек;
- девет – 1 човек.

Тук следва да отбележим, че болшинството от респондентите имат познания по повече от два чужди езика. Преобладаващите езици, по които имат познания участниците в проучването, са английски, френски, испански и италиански, но някои от тях са посочили португалски, норвежки, турски, латински и уелски, а един от респондентите е отбелязал и американски жестомимичен език. Някои от потребителите са посочили и нивото си на владее на съответния език, но въпросът умишлено има за цел да установи дали и по какви езици респондентите имат познания, а не дали владеят съответния език на ниско, средно, или високо ниво, тъй като самото ниво не е обект или предмет на изследването.

Въпрос 4. Колко езика изучавате в момента? Кои са те?

Отговорите на този въпрос са предсказуеми поради естеството на респондентите, които са набавени от фейсбук групи за изучаване на испански

и италиански език. Само една от групите не е свързана с конкретен език, а с използването на приложението Duolingo. Болшинството от участниците в проучването изучават испански или италиански език, но някои от тях са добавили и френски, немски, уелски, португалски и арабски.

Въпрос 5. Използвате ли „Фейсбук“ за изучаването на някои от езиците, които сте посочили в отговора си на въпрос 4 (вж. фиг. 1)?

В случая имаме 4 отрицателни отговора, което означава, че тези четирима респонденти членуват във фейсбук групи, посветени на изучаването на конкретен чужд език, или на приложението Duolingo, но не ползват „Фейсбук“ при изучаването на даден чужд език.

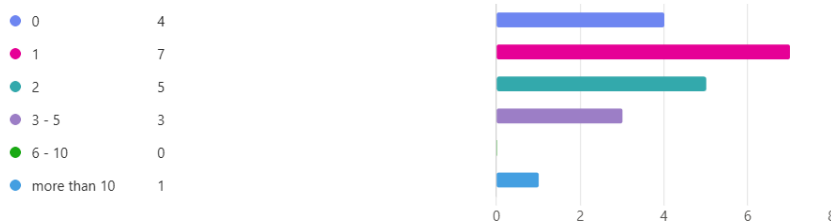
5. Do you use Facebook to learn any of the languages you indicated in your answer to question 4?

Фигура 1. Отговорите на въпрос 5

Въпрос 6. Ако отговорът Ви на въпрос 5 е „да“, за колко фейсбук страници, посветени на изучаването на чужди езици, сте абонирани?

6. If your answer to question 5 is "yes", how many Facebook pages dedicated to learning foreign languages are you subscribed to?

Фигура 2. Отговорите на въпрос 6

Повече от половината потребители посочват една или две фейсбук страници, за които са абонирани, съответно за една – 7 души, и за две – 5 души. Чети-

ри души не са абонирани за нито една страница, докато 3 души са абонирани за от 3 до 5 фейсбук страници. Нито един респондент не е абониран за от 6 до 10 страници и само един – за повече 10 фейсбук страници.

Въпрос 7. Като цяло, до каква степен „Фейсбук“ Ви е помогнал да овладеете езика/езиците, които изучавате?

- значително;
- в средна степен;
- слабо.

Само двама души са посочили отговор „значително“, като 9 души са избрали отговор „в средна степен“, и 9 души – отговор „слабо“. Това означава, че сама по себе си, социалната мрежа „Фейсбук“ не е надежден източник за придобиване на знания.

7. Overall, how much has Facebook helped you in mastering the language/s you are learning?

Фигура 3. Отговорите на въпрос 7

Въпрос 8. Освен „Фейсбук“ какви други инструменти и методи за изучаване на езици използвате? Може да изберете повече от един.

- приложения като Duolingo, Babbel, и др.;
- присъствени курсове в училища, университети, центрове за обучение и др.;
- частно обучение;
- други.

8. In addition to Facebook, what other tools or methods of learning languages do you use? You can select more than one.

Фигура 4. Отговорите на въпрос 8

Само един човек не е избрал отговор „приложения като Duolingo, Babbel и др.“ 10 души са посочили отговор „присъствени курсове в училища, университети, центрове за обучение и др.“; един от тези 10 души е избрал само този отговор, с други думи, това е единственият човек, който не е избрал първия отговор. 5 души са избрали отговор „частно обучение“ и 2 души са посочили отговор „други“. От 19-те души, посочили отговор „приложения като Duolingo, Babbel и др.“, 8 души са избрали само този отговор, 5 души са избрали и отговор „присъствени курсове в училища, университети, центрове за обучение и др.“ Също 5 души са избрали тези два отговора, плюс отговор „частно обучение“. 1 от избралите отговор „приложения като Duolingo, Babbel и др.“ е избрал и отговор „други“, като за него е посочил „разговори с приятели, гледане на телевизия“. 1 от избралите отговор „приложения като Duolingo, Babbel и др.“ е избрали и отговор „частно обучение“, както и отговор „други“, като за него е посочил „говорене и четене в Испания“.

Въпрос 9. Подредете следните елементи по отношение на полезността им при изучаването на чужди езици – най-високият е най-полезен.

Според представената фигура (5) на първо място се нареждат присъствените курсове, второ място се разделя от обучението чрез софтуерни приложения и частното обучение, „Фейсбук“ заема трето място, а другите методи са на последно.

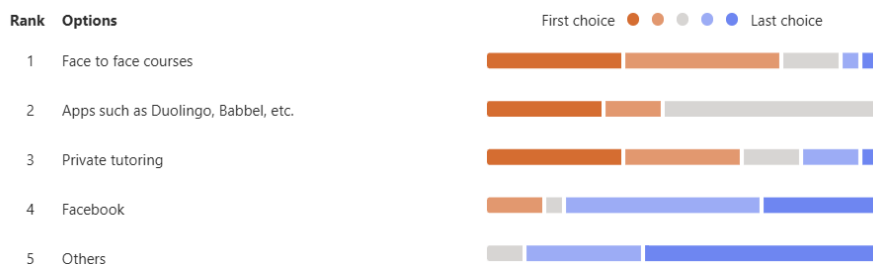
9. Please rank these in terms of usefulness of learning foreign languages.

Use the arrows to reorder the items - the highest being the most useful.

Фигура 5. Отговорите на въпрос 9

Ако сравним обаче избора на респондентите като първи, втори и т.н. (фиг. 6), ще видим, че присъствените курсове и частното обучение са първият избор на равен брой респонденти (35%), докато софтуерните приложения са първият избор на 30% от отговорилите.

Фигура 6. Избор на отговор за въпрос 9

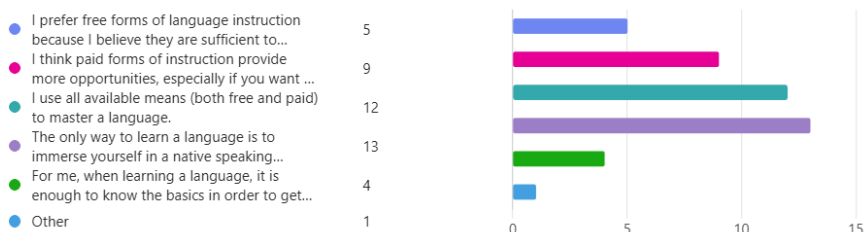
От друга страна, за втория в класацията (софтуерните приложения) няма нито едно четвърто или пето място, докато заемащите първо и трето място имат съответно – присъствени курсове (по 5% като четвърти и пети избор), и частно обучение (15% като четвърти и 5% като пети избор). Ако се доверим на първия избор на респондентите, то присъствените курсове и частното обучение са най-полезни при изучаването на чужди езици.

Въпрос 10. Кое от тези твърдения се отнася за Вас? Можете да изберете повече от една опция.

- предпочитам безплатните форми на езиково обучение, защото смятам, че те са достатъчни, за да се владее свободно даден език;
- смятам, че платените форми на обучение предоставят повече възможности, особено ако целта е владеене на даден език на високо ниво;

- използвам всички налични средства (както безплатни, така и платени), за да овладее дадения език;
- единственият начин да се научи даден език, е чрез потапяне в среда, в която той се говори като роден;
- за мен, когато уча език, е достатъчно да знам основите, за да се справя, когато посещавам страната, в която той се говори.

10. Which of these applies to you? You can select more than one option.

Фигура 7. Отговорите на въпрос 10

Водещият отговор на въпрос 10 е „единственият начин да се научи даден език, е чрез потапяне в среда, в която той се говори като роден“ с 13 души, като веднага след него се нарежда отговор „използвам всички налични средства (както безплатни, така и платени), за да овладее дадения език“ с 12 души. На трето място с 9 души се нарежда отговор „смятам, че платените форми на обучение предоставят повече възможности, особено ако целта е владее на даден език на високо ниво“. На четвърто и пето място с разлика от само един респондент се нареждат съответно отговори „предпочитам безплатните форми на езиково обучение, защото смятам, че те са достатъчни, за да се владее свободно даден език“ (5 души), и „за мен, когато уча език, е достатъчно да знам основите, за да се справя, когато посещавам страната, в която той се говори“. На последно място със само 1 човек се нарежда отговор „други“, като потребителят, избрал този отговор, е написал: „Използвам безплатната версия на Duolingo. Не мисля, че ще науча повече, ако платя за абонамент“. Тук следва да поясним, че под „платени форми на обучение“ нямаме предвид само платените версии на конкретни софтуерни приложения, но и други форми на обучение като частни уроци, платени курсове (присъствени лице в лице или онлайн), и др.

Избрали **три** отговора – 8 респонденти

– за отговор „единственият начин да се научи даден език, е чрез потапяне в среда, в която той се говори като роден“ – 8 души;

– за отговор „смятам, че платените форми на обучение предоставят повече възможности, особено ако целта е владеене на даден език на високо ниво“ – 7 души;

– за отговор „използвам всички налични средства (както безплатни, така и платени), за да овладея дадения език“ – 6 души;

– за отговор „за мен, когато уча език, е достатъчно да знам основите, за да се справя, когато посещавам страната, в която той се говори“ – 2 души

Избрали **два** отговора – 8 респонденти

– за отговор „единственият начин да се научи даден език, е чрез потапяне в среда, в която той се говори като роден“ – 5 души;

– за отговор „използвам всички налични средства (както безплатни, така и платени), за да овладея дадения език“ – 4 души;

– за отговор „предпочитам безплатните форми на езиково обучение, защото смятам, че те са достатъчни, за да се владее свободно даден език“ – 3 души;

– за отговор „смятам, че платените форми на обучение предоставят повече възможности, особено ако целта е владеене на даден език на високо ниво“ – 2 души;

– за отговор „за мен, когато уча език, е достатъчно да знам основите, за да се справя, когато посещавам страната, в която той се говори“ – 2 души.

Избрали **един** отговор – 4 респонденти

– за отговор „предпочитам безплатните форми на езиково обучение, защото смятам, че те са достатъчни, за да се владее свободно даден език“ – 2 души;

– за отговор „използвам всички налични средства (както безплатни, така и платени), за да овладея дадения език“ – 2 души.

От избраните три и два отговора отговорът с най-много респонденти (13) е „единственият начин да се научи даден език, е чрез потапяне в среда, в която той се говори като роден“. От избраните три и два отговора отговорът „използвам всички налични средства (както безплатни, така и платени), за да овладея дадения език“ се нарежда съответно на трето (с 6 души) и на второ (с 4 души) място, като този отговор е избран и от двама респонденти, които са дали само един отговор. Отговорът „смятам, че платените форми на обучение предоставят повече възможности, особено ако целта е владеене на даден език на високо ниво“ се нарежда на второ място (7 души) от избраните три отговора, като другите двама души, които са избрали само по един отговор, са избрали него. Отговорът „предпочитам безплатните форми на езиково обучение, защото смятам, че те са достатъчни, за да се владее свободно даден език“ е посочен само от избраните два и един отговора – съответно по 3 и 2 души. От избраните три и два отговора на последно място се нарежда отговор „за мен, когато уча език, е достатъчно да знам основите, за да се справя, когато посещавам страната, в която той се говори“ с по 2 души.

Отговорите на въпросите от анкетното проучване потвърждават **хипотезата**, че „Фейсбук“ **не** е ефективен метод за изучаване на чужди езици. Трябва

обаче да отчетем факта, че „Фейсбук“ не може да бъде сравнявана с приложения като Duolingo, които са разработени, за да водят до високи резултати. От друга страна, не може да се отрече, че „Фейсбук“ е водещата социална мрежа и заедно с другите две изключително популярни приложения Instagram и WhatsApp, които оформят ядрото на компанията Meta, представлява мощен инструмент, който може да бъде използван за образователни цели. Както вече описахме по-горе, огромното конкурентно предимство на „Фейсбук“ е, че информацията, която се комуникира чрез нея, достига мигновено до милиарди потребители. Поради тази причина всички доставчици на образователни услуги използват „Фейсбук“, дори и чрез платено рекламиране, за да си набавят потенциални клиенти. Съвременните образователни парадигми предполагат предоставянето на огромно количество безплатно съдържание, което е достъпно за всеки, по всяко време, а чрез „Фейсбук“ – и по възможно най-бързия начин. Както става ясно от отговорите на респондентите, най-ефективните методи за овладяване на даден чужд език са присъствените курсове, приложенията като Duolingo и др., както и частното образование. В описаната методика за ползване на „Фейсбук“ като безплатен проводник към платено съдържание извън социалната мрежа става ясно, че без нея доставчиците на образователни услуги трудно биха достигнали до голям брой потребители, а средствата, които инвестират за рекламиране във „Фейсбук“, са много по-малко, отколкото ако трябва да търсят директен контакт с потенциални потребители.

В този смисъл, бихме могли да заключим, че социалната мрежа „Фейсбук“, сама по себе си, **не** е ефективен метод за изучаване на чужди езици. Тя обаче предоставя неограничен обем от безплатна информация, която, в комбинация с подходящите рекламни инструменти, може да достигне мигновено до милиони потребители, които, от своя страна, да се възползват от далеч по-результатните платени методи. За повечето респонденти най-добрият начин да се научи чужд език, е чрез потапяне в средата, в която той е роден. За мнозина от тях обаче това би било трудно постижимо, а и икономически доста натоварващо. Чрез публикациите във „Фейсбук“ и абонаментите в групи, посветени на конкретни теми (в случая чужди езици), потребителите могат да получат достъп до такъв тип преживявания, за да са подготвени, ако все пак един ден се окажат в реална ситуация, в която да приложат знанията и уменията си.

Благодарности

Това изследване е финансирано от Европейския съюз – NextGenerationEU, чрез Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България, проект SUMMIT BG-RRP-2.004-0008-C01.

БЕЛЕЖКИ

1. Всички преводи от английски и други езици на български език са на автора.

ЛИТЕРАТУРА

- ВЕСЕЛИНОВ, Д., 2023. Лингводидактологично полувековие. *Чуждоезиково обучение*, Т. 50, № 1, с. 7 – 8. ISSN 0205–1834 (Print), 1314–8508 (Online).
- ВЕСЕЛИНОВ, Д., 2024а. Креативността като образователна проекция. В: Д. ВЕСЕЛИНОВ, Г. КОЖУХАРОВ, Д. ИГНАТОВА, К. АНГЕЛОВ, П. ТОДОРОВ, З. КОСТАДИНОВА, Н. НИКОЛОВА, ред. *Креативност на образователния процес в подкрепа на българския учител Тринадесети международен есенен научно-образователен форум*, с. 7 – 9.
- ВЕСЕЛИНОВ, Д., 2024б. Идеята за лидерството и управление на образованието в разработките за придобиване на първа професионално-квалификационна степен. Във: В. КАСТРЕВА и Д. ВЕСЕЛИНОВ, ред. *Лидерството в столичното образование Успешни управленски практики*, с. 18 – 29.
- ВЕСЕЛИНОВ, Д., 2024в. Лингводидактологични измерения на иновативната образователна среда. *Чуждоезиково обучение*, Т. 51, № 1, с. 7 – 8. ISSN 0205-1834 (Print), 1314–8508 (Online).
- ЙОРДАНОВА, М., 2014. *Лингводидактическо моделиране на турската надежна система*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. ISBN 978-954-07-3781-2.
- ЙОРДАНОВА, М., 2015. *Граматичен минимум по турски език*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. ISBN 978-954-07-3997-7.

REFERENCES

- ALM, A., 2015. Facebook for informal language learning: Perspectives from tertiary language students. *ARCHIVES*, vol. 23, no. 2. doi:10.4995/eurocall.2015.4665.
- DUONG, T. и TRAN, T., 2023. Facebook-Based Language Learning: Vietnamese University EFL Students' Attitudes and Practices. В: Н. BUI и R. KUMAR, ред. *Multidisciplinary Applications of Computer-Mediated Communication*. doi:10.4018/978-1-6684-7034-3.ch007.
- FARYADI, Q., 2017. Effectiveness of Facebook in English Language Learning: A Case Study. *Open Access Library Journal*, vol. 4, no. 11. doi:10.4236/oalib.1104017.
- GÓMEZ-HURTADO, I., 2023. Use of Facebook in Primary Teacher Training: Experimental Analysis. В: M. KHOSROW-POUR,

- ред. *Research Anthology on Applying Social Networking Strategies to Classrooms and Libraries*. doi:10.4018/978-1-6684-7123-4.ch103.
- KANG, Y. и YANG, K., 2021. What Do Facebook Users Feel About Facebook Advertising?: Using an Experience Sampling Method (ESM) to Explore Their Digital Advertising Experiences. B: M. KHOSROW-POUR, ред. *Research Anthology on Strategies for Using Social Media as a Service and Tool in Business*. doi:10.4018/978-1-7998-9020-1.ch032.
- LAI, Y., SAAB, N. и ADMIRAAL, W., 2022. Learning Strategies in Self-Directed Language Learning Using Mobile Technology in Higher Education: A Systematic Scoping Review. *Education and Information Technologies*, vol. 27, pp. 7749 – 7780. doi:10.1007/s10639-022-10945-5.
- PIVEN, I., 2023. Facebook in the International Classroom. B: M. KHOSROW-POUR, ред. *Research Anthology on Applying Social Networking Strategies to Classrooms and Libraries*. doi:10.4018/978-1-6684-7123-4.ch007.
- POLOK, K. и HAREŽAK, J., 2018. Facebook as a Beneficial Tool While Used in Learning Second Language Environment. *Open Access Library Journal*, vol. 5, no. 7. doi:10.4236/oalib.1104732.
- SAIF, M., TLILI, A., ESSALMI, F. и JEMNI, M., 2023. Impact of Facebook as a Learning Tool on Learning Outcomes, Technology Acceptance, and Attitude. B: M. KHOSROW-POUR, (eds.) *Research Anthology on Applying Social Networking Strategies to Classrooms and Libraries*. doi:10.4018/978-1-6684-7123-4.ch041.
- VESSELINOV, D., 2023. Lingvodidaktologichno poluvekovie. *Chuzhdoezikovo obuchenie*, vol. 50, no. 1, pp. 7 – 8. ISSN 0205–1834 (Print), 1314–8508 (Online).
- VESSELINOV, D., 2024a. Kreativnostta kato obrazovatelna proektsia. In: D. VESELINOV, G. KOZHUHAROV, D. IGNATOVA, K. ANGELOV, P. TODOROV, Z. KOSTADINOVA, N. NIKOLOVA (eds.) *Kreativnost na obrazovatelniia protses v podkrepa na balgarskiia uchitel Trinadeseti mezhdunaroden esenen nauchno-obrazovaten forum*, pp. 7 – 9.
- VESSELINOV, D., 2024b. Ideiata za liderstvoto i upravlenie na obrazovaniето v razrabotkite za pridobivane na parva profesionalno-kvalifikatsionna stepen. In: V. KASTREVA and D. VESSELINOV (eds.) *Liderstvoto v stolichното образование Uspeshni upravleniski praktiki*, pp. 18 – 29.
- VESSELINOV, D., 2024v. Lingvodidaktologichni izmerenia na inovativnata obrazovatelna sreda. *Chuzhdoezikovo obuchenie*, vol. 51, no. 1, pp. 7 – 8. ISSN 0205–1834 (Print), 1314–8508 (Online).
- YORDANOVA, M., 2014. *Lingvodidaktichsko modelirane na turskata padezhna sistema*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo “Sv. Kliment Ohridski”. ISBN 978-954-07-3781-2.

YORDANOVA, M., 2015. *Gramatichen minimum po turski ezik*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo "Sv. Kliment Ohridski". ISBN 978-954-07-3997-7.

Acknowledgments

This study is financed by the European Union – NextGenerationEU, through the National Recovery and Resilience Plan of the Republic of Bulgaria, project SUMMIT BG-RRP-2.004-0008-C01.

FACEBOOK AS A TOOL FOR LEARNING FOREIGN LANGUAGES

Abstract. The article examines the use of Facebook as a tool for learning foreign languages. A review of the scientific literature on the topic is made, with the focus on publications from the last decade. The fact that Facebook does not provide educational services is emphasized, but due to the rapid spread of information, it is a preferred tool for many educational institutions – state and private. As for learning foreign languages, the article provides specific examples of providers of foreign language educational services who promote their activities for free through Facebook, where they also find followers, some of whom subsequently subscribe to their paid services. A survey is also described, whose respondents are real Facebook users. We reach the conclusion that the world's leading social network is not an effective method for learning foreign languages. The study can be used in the training of teachers who work with children with special educational needs and disabilities, for whom Facebook can be a useful additional tool depending on the degree of their disabilities. The article was developed as part of the activities of the project "Shared Spaces, Tolerance and Volunteering" funded by the project SOFIA UNIVERSITY MARKING MOMENTUM FOR INNOVATION AND TECHNOLOGICAL TRANSFER (SUMMIT).

Keywords: Facebook; foreign language learning; educational services; children with SEND

✉ **Dr. Petar Todorov, Assist. Prof.**

ORCID iD: 0000-0001-9763-7136

WoS ResearcherID: AAV-3635-2021

Department for Information and In-service Training of Teachers

Sofia University "St. Kliment Ohridski"

Sofia, Bulgaria

E-mail: ptodorov@diuu.uni-sofia.bg